

300 let od vysvěcení nového chrastického kostela Nejsvětější Trojice

Před rokem 1150 byl v Podlažicích založen benediktinský klášter. Ten na svých pozemcích založil městečko Chrast. Klášter tak zřejmě zajišťoval duchovní život a zázemí pro nově vzniklé městečko.

Podle zápisů z roku 1350 je zřejmé, že v té době Chrast žádný kostel neměla. Chrašice v té době byly ještě samostatnou osadou. Podle legendy však byl na tehdejší tržišti vystaven kostelík v místě, kde ještě před založením Chrasti stál staletý dub s obrazem Nejsvětější trojice. Tento kostelík měl být pobořen husity asi v roce 1424, tedy tři roky po rozboření podlažického kláštera.

Chrast pak přešla do majetku husitských pánů. Až v roce 1600 kupuje panství katolík Václav Berka z Dubé, který ještě téhož roku zemřel a správu přebrala jeho žena Markéta. Ta s největší pravděpodobností nechala kolem roku 1618 postavit již doložený kostel, západně od nynějšího.

V roce 1652 koupil chrastické panství pražský arcibiskup Arnošt Harrach pro nově vzniklé biskupství královehradecké. Protože v Hradci nemělo biskupství vhodný dům, sídlili biskupové v chrastickém zámku a chrastické panství také hmotně biskupství zajišťovalo.

Po založení biskupství biskup Matouš Ferdinand Sobek z Bilenberka zrušil faru v Rosicích, pod kterou do té doby Chrast spadala, a založil chrastické děkanství.

15. srpna 1709 propukl v Chrasti velký požár, při kterém shořela většina náměstí včetně kostela. Zachován zůstal jen zámek a č.p. 5 - dnešní škola.

Biskup Tobiáš Jan Becker 12. dubna 1710 položil základní kámen novému kostelu. Kámen by měl být zazděn na severovýchodním rohu kostela. Tedy někde u Božího hrobu.

Vlastní stavbu navrhl neznámý architekt po vzoru již rozestavěného podlažického chrámu, tzn. jako trojlodní baziliku s mohutným dvojběžovým průčelím a s trojbokým závěrem s ochozem. Tento typ stavby je označován jako napodobenina Šalomounova chrámu a v barokní architektuře je hojně využíván zejména ve východočeském regionu.

Biskup Becker 11. září 1710 zemřel. Dostavby se tak ujal jeho nástupce Jan Adam hrabě Vratislav z Mitrovic. Ten řešil otázku, jak stavbu ideově zachovat, ale přitom i zmodernizovat. Tak zřejmě přizval ke spolupráci Jana Blažeje Santiniho Aichela. Podle jeho projektu byl s největší pravděpodobností upraven návrh presbytáře s konkávními křivkami.

31. října 1717 byl kostel biskupem Vratislavem z Mitrovic vysvěcen.

V dalších letech byl chrám několikrát poškozen požáry, které Chrást často sužovaly. Vždy však byl opraven. Po požáru v roce 1774 byla pro nedostatek peněz odložena oprava věží. Ta byla provedena v roce 1811 a současně tak byly nahrazeny původní cibulové bání za levnější lucernové.

Oprava venkovních omítek byla provedena i za války v roce 1940. Tehdy však také byly v roce 1942 zabaveny zvony pro válečné účely.

Opravy proběhly dokonce i za dob budování socialismu...

Poslední oprava, kterou si pamatujeme, byla oprava omítek, věží a výměna střešní krytiny, která proběhla (ač se to nezdá) již před 17-ti lety.

Kostel stojí uprostřed náměstí – veřejného prostoru, které také v průběhu let prošlo různými změnami. Některé byly pro kostel přívětivé, jiné již tolik ne.

Kostel však bohudík stojí dál a dá Bůh, že bude stát spoustu dalších století.

Sepsala Ing. Iva Doležalová, redakčně upraveno.